

Budapest, 2013. december 19.

Fazekas Sándor
vidékfejlesztési miniszter

Tárgy: Rákkeltő dioxinok szennyezik a mezőgazdasági termékeinket?

Tisztelt Miniszter Úr!

Naponta érkeznek az ország minden tájáról a Levegő Munkacsoporthoz lakossági bejelentések illegális hulladékégetésekről. Ennek a törvénytelen tevékenységnek a következtében Magyarország szinte minden településén a lakók, gyerekek és felnőttek egyaránt súlyos betegségeknek és életveszélynek is kitéve élnek.

A hulladékok égetésekor nagy mennyiségű mérgező anyag jut a környezetbe, elsősorban a levegőbe, de a hamuval a talajba és az ivóvízbe is. Ezek között olyanok találhatók, mint az első világháborúban harci gázként alkalmazott **foszgén**, mely nagy mennyiségben szabadul fel PVC műanyag égetésekor. Márpedig a PVC az egyik leggyakoribb műanyag típus, ellenálló tulajdonságai miatt egy sor termék tartalmazza (bútorok, ruházati termékek, cipők, használati tárgyak, játékok, ponyvák, fóliák, csövek), melyek hulladékká válva a tűzben köthetnek ki tudatlanságból vagy nemtörődömségből. Más műanyagok égetésekor bizonyítottan rákkeltő **poliaromás szénhidrogének, benzol, formaldehid, cianidok** jutnak a levegőbe, talajba. De még az ártatlannak hitt kezelt fa (festett, lakkozott, gomba- és rovarölő anyaggal kezelt, ragasztott, OSB, pozdorja, rétegelt lemez, bútorlap) égetése is rendkívül veszélyes anyagok felszabadulásával jár. A hulladékégetés másik velejárója a **nehézfémek** környezetbe jutása. Összehasonlításként közlünk alább egy elgondolkodtató adatsort, amely a tűzifa és kezelt fa égetésének nehézfém szennyezését hasonlíttja össze.

Káros anyagok	Kezeletlen, hasított tűzifa hamuja, mg/kg	Kezelt fa hamuja, mg/kg	Fahamura vonatkozó határérték, mg/kg
Ólom	8	2100	100
Kadmium	2,7	20	1,5
Króm	38	470	100
Cink	300	6900	540
Réz	130	1200	130

Források: Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Intézet, Liebfeld, Svájc
Szennyezőanyag kibocsátás szabályozás, Svájc
EMPA Kutatóintézet, Svájc

A felszabaduló **ólom** idegméreg, nem véletlen, hogy a benzín üzemanyagokból kitiltották az ólom-tetraetil adalékot. A 6 év alatti gyermekek különösen érzékenyek az ólomra, amely

súlyos fejlődésbeli károsodást okozhat náluk. A hat vegyértékű **króm** és vegyületei is erősen mérgezők és rákkeltők. A **kadmiumot** és legtöbb vegyületét minden nemzetközi szervezet rákkeltő anyagként sorolja be. Mérgező hatással van a vesére, a májra, a csontokra, a herékre, és megzavarja a hormonális-, az immun-, valamint a szív- és érrendszer működését. A szervezetbe kerülve helyettesíti az esszenciális cinket, ám toxikus hatása miatt a cink helyébe beépülve súlyos károsodásokat okoz. A kadmium emellett felhalmozódik az emberi és állati szervezetben, így krónikusan toxikussá válik.

Szakirodalmi adatok alapján az illegális hulladékégetés során felszabaduló **poliklórozott dibenzo-p-dioxinok** és **dibenzo-furánok** (PCDD/F) mennyisége **ezerszerese** a tűzifa égetésekor keletkezőnek. Toxikus, mutagén, rákkeltő és teratogén/reprotoxikus hatású anyagok. Toxicitásuk a molekulában található klórok számával arányos. PVC égetésekor garantáltan hatalmas mennyiségben keletkeznek, lásd az alábbi táblázatot.

A hulladékégetés, hulladékanyagok és klór hozzáadásának hatása a PCDD/F kibocsátásra

Vizsgálat	Tüzelés típusa	Tüzelőanyag	PCDD/F [ng/m ³] 13 térfogat% O ₂ szintnél
Hasler et.al. 1993.	Fatüzelésű kályha	Kezeletlen fa Hulladék	0.019-0,104 114
Launhardt et.al. 1998.	Fatüzelésű kazán	Kezeletlen fa Fa és papír Lakkozott fa Fa és PVC	0,002-0,03 0,117 2,9 6,4
Lemieux et.al. 2003.	Hordó	Hulladék Hulladék és klór	1,4-24 1060-ig

Források:

Hasler, Ph.; Nussbaumer Th.; Bühler, R.: Dioxinmissionen von Holzfeuerungen, Bundesamt für Umwelt, Wald und Landschaft, Schriftenreihe Umwelt 208, Bern 1993.

Launhardt, Th., Hurm, R., Schmid, V., Link, H.: Dioxin- und pAK-Konzentrationen in Abgas und Aschen von Stückholzfeuerungen, Bayerisches Staatsministerium für Landesentwicklung und Umweltfragen, Materialien Band 142, München 1998.

Lemieux, P.; Gullet, K.; Lutes, C.; Winterwood, C.; Winters, D.: Variables Affecting Emissions of PCDD/Fs from Uncontrolled Combustion of Household Waste in Barrels, J. Air & Waste Manage. Assoc., 53, 2003, 523-531.

Tekintettel arra, hogy a PCDD/F bomlási ideje nagyon hosszú, lerakódva, a növényeken keresztül az élelmiszerbe jutva vagy a talajon keresztül az ivóvízbe kerülve évtizedeken át mérgezi a lakosságot.

A hulladékégetés a fűtési időszakban különösen elterjedt, de még a nyári időszakban is gyakran érkezik hozzánk ilyen esetről szóló bejelentés. Tehát az illegális égetésekből származó káros anyagok leülepednek a növényekre és bekerülhetnek a táplálékláncba. Ennek veszélyességéről már vannak szakirodalmi adatok. Bár a káros hatást sok esetben nehéz igazolni, már akkor is súlyos versenyhátrányba kerülhet a hazai mezőgazdaság, ha – esetleg rossz szándékkal – elterjed a hazai és külföldi fogyasztók körében, hogy rendkívül mérgező anyagok lehetnek a hazánkban előállított élelmiszerekben.

A Levegő Munkacsoport részletes javaslatokat¹ dolgozott ki az illegális hulladékégetések visszaszorítására, és ezeket korábban már eljuttatta Önnek, illetve a Vidékfejlesztési

¹ http://www.levego.hu/sites/default/files/egetes_eredetu_legszennyezés_program_v_1.4.pdf

Minisztérium illetékes munkatársainak. Sajnos mind a mai napig semmilyen érdemi intézkedés nem történt. Javaslatainkat most ismét megküldjük Önnek.

Kérjük, hogy az emberek egészsége, valamint a magyar mezőgazdaság jó híre érdekében szíveskedjék mielőbb hatékony intézkedéseket hozni a törvénytelen égetések felszámolása érdekében. Ehhez felajánljuk szakmai támogatásunkat.

Tisztelettel:

Lenkei Péter
a Környezeti Tanácsadó Iroda vezetője

Melléletek:

1. Fényképek a mádi hulladékégetésről
2. Mád önkormányzatának írt levelünk
3. Javaslataink az illegális égetések visszaszorítására

